

ETH DIARI

Numerò 158
dijaus 15 de junhsèga 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

PUJOL AFIRME QUE NON EI ETH MOMENT DE PLANTEJAR ERA SUA SUCCESSION, SUS ERA QUAU DIU, ETH PÒBLE E CIU DIDERÀN

Eth president dera Generalitat, Jordi Pujol, afirmèc delànet qu'eth moment entà clarificar era sua successió "non ei aué" e que çò d'important ei eth projècte de país que pogue aufrir CiU e era sua capacitat entà liderà-lo, mès que non pas era persona concretà. Sus açò, senhalèc que: Diu, eth pòble de Catalunya e CiU ja dideràn eth qué en sòn

moment.

En ua entrevista emetuda per TV3, Pujol non volec pas concretar s'es pròplèus eleccions seràn es darrères as quaus se presentarà e insistic en qu'ena pròplèu legislatura "auem d'acabar ua fasa deth nòste projècte e començàne ua auta" entara quau serà de besonh quauqui ans.

Sus era sua substitucion, Pujol higeç que "ei vedible que non sonque auem de veir com orientar eth futur de Catalonha, senon tanben eth futur dera nòsta coalicion e eth nòste partit", e açò "en sòn moment, que non ei cap aué, serà convenient clarificà'c".

Pujol assegurèc que "çò qu'auem de deishar assolit ei qué volem, quin projècte de país auem, quines son es nòstes conviccions, quines son es nòstes idies, s'èm dispausadi a assumir eth lideratge e era responsabilitat deth lideratge d'aguest projècte de país". "Açò - persutèc- qu'ei çò qu'auem de deishar clar, pas qui ei eth numerò 2 o eth 3, maugrat que tanben ac auram de deishar clar, mès non en clau successòria, perque sus açò Diu diderà, eth pòble de Catalonha diderà e es nòsti pròpris partits dideràn".

Pujol tanben afirmèc qu' "açò non ei cap ua monarquia eretària, n'ac ei Convergència n'ac ei Catalonha", e rebremèc çò que passèc tamb eth regim "d'aqueth que didie qu'ac deishau tot estacat e ben estacat".

Collaboracion tamb eth PP

En repòrt tamb era descenuda registrada per CiU enes passades municipaus e es expectatius entàs autonomiques e era influéncia que pòt auer era relacion tamb eth PP, Pujol senhalèc qu'era majoritat der electorat de CiU "enten, apròve e mos reclame que non age es-

tabilitat politica en Espanha, tamb eth PSOE e tamb eth PP", mès çò que fòrça gent de Catalonha non vò ei que se dongue entrada ath PP, qu'age un pes important enes institucions catalanes.

Pujol assegurèc qu'eth PP, maugrat eth pacte deth Govern centrau, non a agut influéncia en govèrn dera Generalitat e se fòrça viatges a votat tamb CiU en Parlament "a estat condicionat pera situacion de Madrid", non perque i aguesse un pacte. "Arrés non poderà dider qu'era politica qu'eth Govern dera Generalitat a hèt enes darrèri quate ans non a estat era de CiU", afirmèc Pujol.

D'auè costat, Pujol avertic qu'en futur es suportès ath Govern centrau non seràn tan solids com enquia ara, pr'amor que d'ençà dera entrada en 93 ena Union Economica e Monetària ère ua question "d'èster o non èster" e "d'obti qu'arribam a auer tanta responsabilitat.

Pujol illustrèc era impoténcia dera estabilitat en aguesti ans en tot dider que pendent març e abriu deth 96, destacadi dirigenti socialistes li demanèren qu'emparèsse ath PP dident-li: "Jordi, ja sabes çò que te tòque; Diu mos liure de non auer govèrn.

Maragall non ei tan bon candidat

Respècte a Maragall, Pujol didec que maugrat que molti diden qu'ei un gran candidat, "resulte qu'ère mielhòr candidat Joan Clos, que ven de trèir quate còssos mès. Maragall jamès non treigec tan bon resultat en Barcelona e cada viatge perdie còssos, maugrat ua sòrta d'aspècte positiu que jogauen ath sòn favor". Higeç que "a Maragall lo coneishi pro, es sues virtuts e es sòns defectes, mès es pròplèus eleccions les guanharam o les perderam nosati. Se sabem explicar ben çò qu'auem hèt, çò que volem hèr, guanharam es eleccions".

Pujol tanben acusèc as socialistes d'auer ua concepcion "esturmentau de Catalonha, perque entada eri non ei cap era prioritat senon un trampolin entà arribar de nau tara Moncloa. Non an "un concèpte plen de Catalonha", afirmèc.

Fin finau, Pujol senhalèc qu'er objectiu dera sua politica e de reclamar un mielhòr finançament autonomic ei mielhòr es condicions des persones concretès e qu'er Estat deth Benestar pogue assumir es nauis besonhs, com es malauti de sida, d'Alzheimer, discapacitadi psiquics que viuen plan mès ans qu'abantes, eca.

BRUSSÈLLES DAURÍS PROCEDIMENT CONTRA ETH REGIM D'AJUDES FISCAUS BASQUES

Er executiu comunitari considère que quauqu'ues d'aqueres ajudes pòden èster "illegaus" e "daurís eth procediment entà obtier naues informacions deth Govèrn espanyòl e de tresaus parts interessades, abantes de prèner ua decision finau sua era sua compatibilitat", segontes que ditz un comunicat.

Eth procediment investigarà, en concret, eth nomenat "credit fiscau" que se concedís en Alaba, Guiposcoa e Biscaia, enquia un 45% des inversions que despassen

es 2.500 milions de pessetes, atau com es nomenades "vacances fiscaus" qu'acòrden ua rebaixa impositiua as naues empreses que se placen en aquestes províncies, pendent es quate prumèri ans enes qu'obtienguen beneficis.

Era Comission Europèa estime qu' "aquestes ajudes fiscaus son ajudes d'Estat" e que "pòden èster considerades illegaus" pr'amor que "se financen tamb recursos publics, favorissen a determinades empreses, faussegen era competéncia e afècten as escambis entre es Estats membres". Er executiu comunitari soslinhe, ath delà, qu'eth caractèr d'aquestes ajudes publiques "de cap de manèra ei resultat dera autonomia fiscau dera quau se beneficien es tres províncies basques e era Comunitat Forau de Navarra". "D'aua part, com ajudes estataus que non an estat notificades ara Comission, s'an convertit en ajudes illegaus", hig eth comunicat, que "planh" qu'es autoritats espanyòles "agen faltat ara

sua obligacion" de notificar prealablament era concessio d'aguest tipe d'ajudes.

Brussèlles considère qu'eth credit fiscau ei ua ajuda ara inversion que "non respècte es règles en matèria d'ajudes regionaus" perque superen eth limit mercat entath País Basc e qu'es "vacances fiscaus" son "ajudes de foncionament" as empreses "autrejades en regions (País Basc e Navarra) que son elegibles entad aqueth tipe d'ajudes".

Andús tipos d'ajuda son tanben "discriminatòris" perque sonque se pòden beneficiar d'eres es naues empreses o es que hèsquen naues inversions, expliquèc as periodistes eth portavotz deth comissari europèu de Competéncia, Karel Van Miert. Eth portavotz tanben higeç que s'ara fin dera investigacion que daurís Brussèlles "se determine qu'es ajudes son illegaus, es empreses que les an rebut auràn de tornà-les".

ES ESTUDIANTS IRANIANS LIUREN ERA UNIVERSITAT AS SEGUIDORS DE JAMENEI

Anóncien que non tornaràn a manifestà-se enquiath pròplèu dissabte.

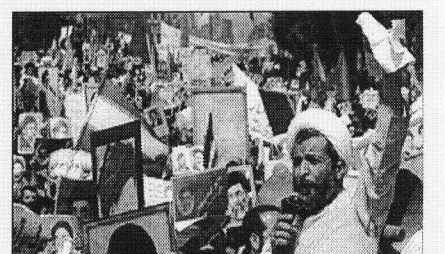
Era sang que non a arribat en arriu. Era, a priori, polemica coincidéncia de tres manifestacions de diuers signe politic en centre de Teeran s'a sollucionat tamb era cession dera Universitat as integristes. Es estudiants, partidaris deth president aperturista Mohamed Jatami, esvitàren es enfrontaments e se retirèren deth sòn 'centre d'operacions' deuant dera arribada de milèrs de seguidors der *aiatolà* Jamenei.

Es manifestanti portauen pancartes tamb es faïçons deth fundador deth regim, er *aiatolà* Jomeini, e deth guida suprèm iranian, er *aiatolà* Alí Jamenei, e tamb inscripcions com: "Era mia vida apertien ath guida" o "Èm ara escota deth guida". Entre eri i auie nombrosi religiosi tamb turbants, que cridauen consignes coma: "Mòrt a America", "Mòrt a Israèu", "Mòrt as ipocrites", un tèrme que designe es mu-

jaidins deth pòble, eth principau movement d'oposicion armada deth regim iranian, tmb sedença en Irak.

Totun, eth Comitè Estudiantil des Refugiadi, creat arraitz des destrobles, ven de publicar un comunicat de "condamna de tota violéncia" e a anonciat qu'enquia dissabte "non aurà relacion tamb cap de manifestacion e tancament que se hèsque".

Era situacion enes entorns dera Universi-

tat, sosmetuda a estrictes mesures de seguiment, ei de calma tensa, aucupada per milèrs de simpatizanti de Jamenei, des milicies radicaus Hezbollah e Basij. "Aué qu'ei eth sòn dia e non mos i barrejam. Demoraram en calma enquia veir çò que passe", manifestèc un des estudiants.

**AUEM DE BESONH
TRADUCTORS-CORRECTORS
TATH NÒSTE EQUIP
D'ETH DIARI**

**TRUCATZ-MOS
ATH 973 64 17 72**

Dempús quauque dia, es ciutadans d'aquest país auem sabut que viatjam en un trèn; un trèn que semble èster serà, en aguesti mesi que s'apròpen, motiu d'enfrontaments e sosterrades batalhes entre eth sòn conductor, o dilhèu pilòt (que quede mès pròpi) e un antic cap d'estacions qu'aguesta primauera decidic que calie modificar eth recorrut. Eth prumèr conflicte considerable d'aguesta batalha ferroviària ei quan aguest "cap d'estacions" convòque es viatgèrs de prumèra a dinar en vagon-restaurant...

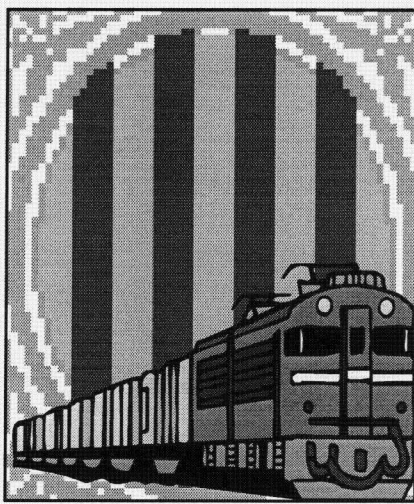
Polemica servida e tà toti es gusti, donc eth 'menú' semble non auer agradat ath pilòt qu'auie en exclusiva cèrti privilètgés damb respècte ad aqueri qu'enquia ara auien fornit es sues taules predilèctes...

Es passatgèrs deth trèn comencen a guardà-se damb interès aguesta inusi-

tada manèra de hèr der aspirant, donc, vint ans en un trèn que passege peth madeish itinerari a creat abit e, totun, era aventura de recórrer naues

vies pòt començar a seduïr a toti aqueri que vòlen veir mon. Guarda per a on, qu'eth pilòt Pujol se preocupe e avise qu'eth sòn destin ei era Sagrera 2004, que dempús eth trèn demorarà a disposicion de qui volgue amià-lo perque eth ja aurà era meritada jubilacion. Açò, que desconcèrte a toti es qu'enquia ara an viscut dera sapiència e era seguretat d'aguest adret pilòt, perque semble que de toti es qu'enquia ara hègen de carboèrs non n'i a cap qu'age tocat eth volant dera maishina, causa que tanben intranquillize a molti des viatgèrs que s'esti-

mauen mès auer vist tad aguestes ocasions, copilòts adrets coma eth recentament jubilat Miquel Roca. Eth comentari des mès gosarats, aqueri

que ja an començat a pèrder era pòr ara possibilitat de cambiar d'itinerari, ei que, vistes es causes coma son, dilhèu, e sabent qu'eth destin deth trèn ei ua estacion, ja non cau un chofèr,

senon un especialista en estacions, quauquarrés qu'arture eth trèn e que dèishe que cada un des viatgèrs trigue eth sòn pròpi destin sense besonh d'èster sosmetut as inèrcies d'un govèrn que semble agència de viatges.

Ei un comentari qu'a agut era vertut de trèir der ensopiment a toti es que dormitauen damb eth *chuchú* deth trèn, e açò mos garantize qu'aguest ostiu auram animacion dialectica e qu'era proplèu campanha electorau dera tardor serà, per prumèr còp en vint ans, ua autentica batalha ferroviària. De moment, seguiram damb atencion tot çò que passe en vagon restaurant damb es qu'enquia ara an fornit carbon tara maishina, sense pèrder de vista eth vagon de pressupòsti, per'mor que semble portar quauques ròdes averiades... Entre tant, podem començar a guardar eth mapa e hèr projectes de rotes alternatives; aguest viatge s'acabe.

Francés Boya Alós

PROGRAMA DES JORNADES UNIVERSITÀRIES OCCITANOCATALANES (e II)

Era prumèra part dera publicacion des contengudi deth PROGRAMA DES JORNADES UNIVERSITÀRIES OCCITANOCATALANES se publiquèc en numerò 156 ETH DIARI, eth passat dimars 13 de junhsèga; en aqueth prumèr liurament detalhàuem es corsis, seminaris e es trobades des Jornades. Aué, pera importància des Jornades, aufrim as nòsti legedors era rèsta d'activitats, maugrat que quauqu'ua d'eres pòt èster suspenuda en tot depèner dera acuelhuda e deth sufisent nombre d'inscrits. Pendent es dies des jornades, ETH DIARI balharà puntuau cronica de totes es activitats e publicarà intègre, coma document o article o prepausa de trabalh, tot eth materiau que sigue possible recuèlher e sigue d'interès tath conjunt des legedors.

CONFERÈNCIES

Conferències inauguraus

Espacis entà un nau desvolopament des Nautes Tèrres, per Mariano Allocco, president dera Comunitat Montana Val Maira.

Es relacions occitanocatalanes ena Segona Republica, per Vinyet Panyella, escrivana e membre deth fòrum Josep Carbonell i Gener.

Dia 19 de junhsèga a compdar des 18.00

Ajuntament de Naut Aran

En transcors der acte se celebrarà era **Ratificacion deth convèni de colaboracion Valades Occitanes-Val d'Aran**, tamb era presència de Xavier Trias, conselher dera Presidència dera Generalitat de Catalonha; Mariano Allocco, president dera Comunitat Montana Val Maira; Carlos Barrera, sindic d'Aran; Jaume Porta, rector dera Universitat de Lhèida; Augusto Biancotti, delegat deth rector dera Universitat de Torin; e Víctor León, baile de Naut Aran.

Era Val d'Aran en sègle XVII, per Patrici Poujade, istoriador.

Dia 20 de junhsèga, 17 ores
Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran

Organizat peth Conselh Generau d'Aran

Er ensenhamet der occitan e deth catalan en Estat francés, per Jean Salles Lostau, inspector generau de lengües e cultures regionaus deth Ministèri dera Educacion francés.

Dia 20 de junhsèga, 19 ores
Ajuntament de Naut Aran
Organizat per Institut Occitan

Literatura aranese, per Jèp de Montoya Parra, escrivan.

Dia 20 de junhsèga, 22 ores
Aubèrja Era Garona de Salardú
Organizat per Institut Occitan

Er occitan en Aquitània: situacion e perspectiues, per Jordi Fernández Cuadrench, director der Institut Occitan

Dia 22 de junhsèga, tàs 17 ores
Ajuntament de Naut Aran
Organizat per Institut Occitan

Er aranés: introduccion ath sòn estudi, a cargue de Frederic Vergés, professor.

Dia 22 de junhsèga, tàs 19 ores
Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran
Organizat peth Conselh Generau d'Aran

20 ans de relacions occitanocatalanes, peth Sr. Garriga Trullols, secretari deth CAOC.

Dia 22 de junhsèga, tàs 22 ores
Aubèrja Era Garona de Salardú
Organizat peth CAOC

Presentacion deth CD rom sus tèxtes occitans (tamb guida didactica), per Gilbert Mercadier, conselher pedagogic encargat dera mission entar occitan en Rectorat dera Acadèmia de Tolosa.

Dia 23 de junhsèga, tàs 16 ores

Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran
Tamb era colaboracion deth Conselh Regionau Meddia Pirenèus

Presentacion deth Tralalh comparatiu des variantes dialectaus dera Val d'Aran e deth canton de Sant Beat, per Veronica Barès, Michel Dessens, Jeanine Redonets, Lourdes España e Xavi Gutiérrez.

Dia 23 de junhsèga, tàs 16.30 ores
Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran
Organize: Conselh Generau d'Aran, Association Patrimoine et Culture Comminges-Val d'Aran

Presentacion der EUROCONGRÈS 2000 des espacis occitans e catalans, per Joan Amorós, president deth FOC.

Dia 23 de junhsèga, tàs 17 ores
Sala de Plens der Ajuntament de Naut Aran
Organizat pera Fondacion Occitano Catalana (FOC)

Presentacion dera Universitat Catalana d'Estiu de Prada de Conflent; ena edicion d'enguan d'aguesta i aurà un acte centrau sus Val d'Aran-Occitània: questions pendentes, tamb era participacion deth sindic d'Aran e es secretaris generaus des partits politics catalans, atau com un Cors d'aranés, impartit per Frederic Vergés, e un convèni de colaboracion dera UCE tamb eth Conselh Generau d'Aran.

Dia 23 de junhsèga, tàs 17.30 ores
Ajuntament de Naut Aran

Accion e creacion artistica, un

factor entath desvolopament, per Joan Claret, president deth Casal Català de Tolosa.

Dia 23 de junhsèga, tàs 18 ores
Ajuntament de Naut Aran
Organizat peth Casal Català de Tolosa

Eth CIRDOC, un esturment dera modernitat occitana. Presentacion deth CIRDOC de Besièrs, a cargue de Denis Mallet, director deth CIRDOC.

Dia 23 de junhsèga, tàs 18.30 ores
Ajuntament de Naut Aran
Organizat peth CIRDOC

Era Val d'Aran ena nauta Edat Mieja (s. VI ath XII). Orignes deth hèt diferenciau, a cargue de Pèir Còts, arqueològ.

Dia 23 de junhsèga, tàs 19 ores
Ajuntament de Naut Aran
Organizat pera Fondacion Etnologica dera Val d'Aran

ACTUACIONS

Lou Dalfin, grop de ròck occitan
Dia 19 de junhsèga, 23.00 ores
Sala Polivalenta de Salardú
Organizat per Espaci Occitan des Valades Occitanes d'Itàlia, Conselh Generau d'Aran e Ajuntament de Naut Aran

VISITES

Visita d'espacis d'interès patrimoniu dera Val d'Aran

Lòcs de visita: Mair de Diu de Cap d'Aran (Tredòs), Santa Maria d'Arties, Sant Joan d'Arties, Santa Maria de Mijaran, castèth de Les e musèu Joanchiquet (Vilamòs)

Dia 20 de junhsèga, des 17 enquiàs 21 ores

Coordinacion a cargue d'Isabel Rufaste e J.R. González

Organizat peth Musèu dera Val d'Aran e er IEI

TROBADES

Ièra Trobada de Servicis Lingüistics Occitans e Serveis Lingüistics Catalans

Dia 20 de junhsèga, a compdar des 10 ores

Estudi de Salardú

Coordinacion: Miquel Strubell i Trueta

Tamb era participacion de responsables politics e tecnicos de servicis lingüistics depenenti dera administracion, mon empresariu, sindicats, universitat, des dus costats deth Pirenèu.

Inauguracion a cargue de Lluís Jou, director generau de Politica Lingüistica dera Generalitat de Catalonha.

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys.
Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.